

á heilbrigðistryggingar kaupa þjónustu í þessum geira en einkasjúkrahús hafa ekki gengið sem skyldi og segir í skýrslunni að þau standi oftast hálf-tóm. Ástæður eru ýmsar fyrir því en ekki síst hversu dýr þjónusta sjúkrahúsanna þykir. Þar gætu íslensk fyrirtæki átt möguleika í samkeppni.

Farlama fótboltamenn

Þegar lítil fyrirtæki eru að reyna að koma sér að á stórum markaði er oft gott að byrja smátt en reyna ekki að gleypa allan markaðinn í einum bita. Eins og allir vita er knattspyrna þjóðarþrótt Bretanna og bresk knattspyrnufélög velta stjarnfræðilegum upphæðum. Íþróttamenn eiga það til að meiðast og þurfa að aðgerðum að halda, ekki síst bæklunarskurðaðgerðum, liðsþeglu og þess háttar. Þeir eru á háum launum og félögin sjá sér því mikinn hag í að koma þeim framhjá biðlistum svo þeir verði sem fyrst klárir í slaginn aftur.

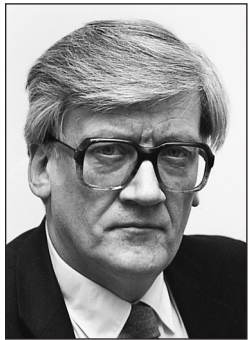
Þarna gæti legið ágætur möguleiki fyrir fyrirtæki á borð við Orkuhúsið. Reyndar hefur það reynt fyrir sér á þessum markaði með ágætum árangri því Guðjón Þórðarson fyrrum landsliðsþjálfari í knatt-

spyrnu sendi tvo menn til meðferðar í Orkuhúsinu á liðnum vetri þegar hann var framkvæmdastjóri Barnsley. Þær aðgerðir gengu vel, mennirnir voru komnir fyrir út á völlum en menn höfðu vænst eftir og kostnaður var vel samkeppnishæfur.

Skýrsluhöfundur segja að þarna gæti verið góður möguleiki fyrir Orkuhúsið að leita útrásar. Fyrirtækið hefur sett sig í samband við tvö samtök á sviði breskrar knattspyrnu, PFA sem eru samtök leikmanna og FA sem eru heildarsamtök bresku knattspyrnuliðanna. Þar á bæ hafa menn brugðist vel við og sýnt því áhuga að senda breska knattspyrnumenn til meðferðar hér á landi. Þetta gæti því reynst góður vaxtarbroddur. Eini gallinn sem nefndur er í skýrslunni er sá að Guðjón Þórðarson er atvinnulaus sem stendur og því ekki í eins góðu færi og áður til að liðka fyrir þessum viðskiptum!

Þessi skýrsla svarar ekki öllum spurningum en hún er ágæt vísbending um þá möguleika sem fyrir hendi eru. Starfshópur LÍ hefur því væntanlega úr ýmsu að móða í starfi sínu. Læknablaðið mun fylgjast með því og greina frá niðurstöðum hópsins þegar þær liggja fyrir.

Heilbrigðisráðstefna með trúarívafi



Ólafur Ólafsson

FYRIR NOKKRUM árum kom hingað til lands ráðherra frá Nýja-Sjálandi og boðaði einka- og markaðsvæðingu í heilbrigðismálum, það er að aðskilja kaupendur og seljendur og efla rekstur frjálsra trygginga. Fundinum var stjórnað af yfirstjórn fjármála og heilbrigðismála og viðtökurnar minntu á söfnuð er hlustaði á trúarleiðtoga! Ég leyfði mér að flytja smá tölu og benti á niðurstöður OECD. Í töflum sem náðu yfir kostnað vegna heilbrigðisþjónustu OECD-ríkja kom fram að rekstur hennar var ódýrastur hjá Norðurlandþjóðum, Bretum og nokkrum öðrum þjóðum þar sem almannatryggingar voru aðalkaupendur þjónustunnar. Þessar þjóðir sýndu líka besta árangurinn varðandi lágan ungubarnadaða og lengri ævilíkur. Þessar upplýsingar hrukku af stjórnendum.

Nú hefur komið í ljós í úttekt Hagfræðistofnunar Háskóla Íslands að markaðsstefna ráðherrans dugði Nýsjálandinum í sex ár og hvarf í hafið aðallega vegna þess að staða seljanda var miklu sterkari en kaupanda og kostnaður varð mikill. Bretar og Svíar hafa einnig gert tilraunir í sömu veru sem ekki tókst sem skyldi. Vissulega náðust fram vissar umbætur, til dæmis aukið gegnsæi kostnaðar, bætt staða heimilislækna og fækkun legudaga (að minnsta kosti um einn dag á ári í Stokkhólmi). Á hinn bóginn jókst stjórnunarkostnaður gífurlega, samkeppnisaðstaða

einstakra deilda og hópa þar sem kaupendur og seljendur áttu að semja um verð var mjög misjöfn. Staða seljanda var of sterk og yfirleitt jókst kostnaður mikið. Bretum tókst einum að halda nokkuð niðri kostnaði en það var á kostnað gæðanna sem nú er kvartað sárlega undan. Sjúklingar kenna stjórnvöldum um vandann.

Ljóst er að ef samstaða er ekki á milli kaupenda, það er ef frjáls tryggingafélög taka yfir kaupendahlutverkið, geta þau tekið aukinn kostnað út í hærri iðgjöldum. Seljendur ná betur fram sínum kröfum og kostnaður verður hærri. Í ofanálag láta frjálsu tryggingafélögin þá sem ekki hafa ráð á að greiða iðgjöldin lönd og leið. Þar með skapast misrétti í þjónustu ofan á dýrari rekstur. Rekstrarsaga bandarískrar heilbrigðisþjónustu er kennslubók í því efni. Markaðsvæðing og einkavæðing í heilbrigðisþjónustu er miklum vandkvæðum bundin og veldur óskilvirkni og misrétti sem fellur ekki að því lýðræði sem við höfum skapað. Stjórnendur á fjármálasviði virðast hafa misst af aðal kjarna málsins en það er að slíkur rekstur verður dýrari. Almannatryggingar sem eru eini kaupandi þjónustu hafa þó almannahagsmuni í heiðri, standa vörð um þjónustu fyrir alla, og falla betur að okkar lýðræðislega umhverfi.

Höfundur er formaður Félags eldri borgara og fyrirverandi landlæknir.